

SAŽETAK PRESUDE

N.K. PROTIV NJEMAČKE OD DANA 26. SRPNJA 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 59549/12

Osuda za obiteljsko nasilje utemeljena na iskazu žrtve koja je odbila svjedočiti nije dovela do povrede prava na pošteno suđenje

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva uhićen je u rujnu 2009. zbog sumnje na nasilje nad svojom suprugom R.K. Na zahtjev državnog odvjetništva istražni sudac je ispitao suprugu podnositelja zahtjeva bez prisustva podnositelja zahtjeva jer je, uzimajući u obzir prirodu prijavljenih kaznenih djela, postojao rizik da R.K. neće svjedočiti ili neće reći istinu u prisutnosti svog supruga. Podnositelju nije imenovan branitelj po službenoj dužnosti koji bi unakrsno ispitivao R.K.. Tijekom ispitivanja R.K. je navela da ju je suprug više puta napao tijekom braka, ali da je nasilje eskaliralo tijekom posljednjeg vikenda u srpnju 2009. Kada je započelo suđenje protiv podnositelja zahtjeva, R.K. je izjavila da ne želi svjedočiti. Pravo uskraćivanja iskaza sadašnjeg ili bivšeg supružnika optuženog bilo je propisano Zakonom o kaznenom postupku, ali je sudska praksa predviđala iznimku u slučaju tzv. „spontanog iskaza“ koji je svjedok dao prije ili izvan njegovog formalnog svjedočenja. Domaći sud je ispitivanje R.K. od strane istražnog suca i policijskih službenika koji su bili prisutni na mjestu događaja označio kao „spontani iskaz“ koji je koristio kao dokaz tijekom suđenja. Oslonio se i na izjave drugih svjedoka poput savjetnika u skloništu za žene u kojem je supruga podnositelja zahtjeva bila primljena, njezinog sina koji je tijekom vikenda bio kod kuće u svojoj sobi te čuo majčino vrištanje, nekoliko susjeda koji su joj pomogli te policajaca koji su pozvani na mjesto događaja. R.K. je izjavila je da nije pristala na korištenje iskaza pred istražnim sucem, policijskim službenicima i medicinskim vještakom imenovanim od strane suda, niti je pristala na korištenje rezultata liječničkog pregleda. Domaći sud je osudio podnositelja zahtjeva za teški napad, prisilu i zlonamjerno nanošenje tjelesne ozljede. Osuđen je na šest godina i šest mjeseci zatvora. Podnositelj zahtjeva je bez uspjeha uložio reviziju i ustavnu tužbu.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 6. stavke 1. i 3. (d) Konvencije, podnositelj je prigovorio da je postupak protiv njega bio nepošten jer niti on niti njegov branitelj nisu imali priliku u bilo kojem trenutku ispitati njegovu suprugu, koja je bila jedini izravni svjedok kaznenih djela za koje je proglašen krivim.

OCJENA ESLJP-a

ESLJP je u predmetima [Al-Khawaja i Tahery protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#) ([VV], br. 26766/05 i 22228/06, ESLJP 2011 § 119.-147.) i [Schatschaschwili protiv Njemačke](#) ([VV], br. 9154/10, §§ 100 i 101, 15. prosinca 2015.) (vidi str. 18., presuda İshak Sağlam protiv Turske)

R.K. je, na temelju Zakona o kaznenom postupku, imala pravo odbiti svjedočiti protiv podnositelja zahtjeva jer je bila njegova supruga. Dakle, postojao je dobar razlog zašto se nije pojavila na unakrsnom ispitivanju na suđenju i zašto je njezin iskaz na suđenju prenio istražni sudac te djelomično dva policijska službenika. S tim u vezi, ESLJP nije mogao uočiti nikakvu proizvoljnost u odluci domaćih sudova da iskaz, koji je R.K. dala policijskim službenicima, okarakterizira kao "spontanu izjavu". Također je smatrao da prihvaćanje te izjave kao dokaza, nije značilo nepoštivanje podnositeljevih konvencijskih prava.

Što se tiče značaja ovog dokaza, ESLJP je naglasio da izjave R.K. dane prije suđenja nisu bile jedini dokaz na koji se pozvao domaći sud. Uzete su u obzir izjave savjetnika ženskog skloništa kome je R.K. je detaljno opisala incident i pokazala ozljede, sina R.K. koji je čuo vrisak i svađu podnositelja i R.K., izjave nekoliko susjeda koji su vidjeli R.K. odmah nakon bijega iz bračnog doma s krvavom ranom na glavi u prestravljenom stanju i odmah nakon toga podnositelja zahtjeva, pismo R.K. u kojem je opisala djela koja je podnositelj zahtjeva počinio u predmetnom razdoblju, nacrt pisma koje ju je podnositelj prisilio da piše ženi svog bivšeg ljubavnika te iskaz R.K. policijskim službenicima koji je sud kvalificirao kao "spontanu izjavu". Dakle, domaći je sud zaključio da se osuda podnositelja zahtjeva može temeljiti na iskazu R.K., koji je prenio istražni sudac, jer su ga potvrdili drugi značajni neovisni čimbenici. Ova ocjena težine dokaza nije bila niti neprihvatljiva niti proizvoljna. Ipak, izjava R.K. dana u predraspravnoj fazi bila je značajna za osudu podnositelja zahtjeva, stoga je njezino prihvaćanje moglo ugroziti obranu.

Nadalje, tužena država je prihvatila da je podnositelju trebao biti imenovan branitelj po službenoj dužnosti koji je mogao ispitati R.K. tijekom saslušanja pred istražnim sucem. S obzirom da to nisu učinile, vlasti su preuzele predvidljivi rizik, s obzirom da je R.K. kao supruga podnositelja zahtjeva imala pravo odbiti svjedočiti, da je niti podnositelj zahtjeva niti njegov branitelj neće moći ispitati u bilo kojoj fazi postupka. Međutim, domaći je sud temeljito i oprezno procijenio vjerodostojnost R.K. i pouzdanost njezinih izjava koje je prenio istražni sudac. Uz to, postojali su opsežni i jaki potkrepljujući dokazi. Podnositelju je pružena prilika da iznese svoju verziju događaja, što nije iskoristio, te da unakrsno ispita istražnog suca.

Prilikom procjene ukupne pravičnosti postupka, ESLJP je, uzimajući u obzir važnost izjave R.K. za osudu podnositelja zahtjeva, pristup domaćeg suda u ocjeni te izjave, dostupnost i snagu daljnjih inkriminirajućih dokaza te kompenzacijska postupovna jamstva, utvrdio da su faktori uravnoteženja nadoknadili ograničenja s kojima se obrana suočavala. Stoga kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva, promatran u cijelosti, nije bio nepošten zbog prihvaćanja kao dokaza iskaza odsutnog svjedoka R.K..

Slijedom navedenog, nije došlo do povrede članka 6. stavaka 1. i 3. (d) Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.